

แถลงการณ์แห่งเมืองซาล์ซบูร์กต่อ ประชาคมโลกภายใต้บริบทพหุภาษา

ในโลกปัจจุบันที่ไร้พรมแดนในการติดต่อสื่อสารของผู้คน ความสามารถในการใช้หลายภาษาในการติดต่อสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นมาก หรืออย่างน้อยที่สุดต้องสามารถพูดได้มากกว่าหนึ่งภาษา สำหรับคนที่ต้องการก้าวให้ทันโลกในปัจจุบัน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเพิ่มพูนทักษะและความสามารถด้านภาษา ดังนั้นการขยายโอกาสในการเรียนรู้ภาษาสำหรับทุกกลุ่มจึงมีความจำเป็นมากทั้งในกลุ่มเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่

อย่างไรก็ตามคนจำนวนหลายล้านคนทั่วโลกปฏิเสธถูกปฏิเสธ ที่จะไม่ให้ใช้ภาษาของตน อารมณ์ หรือพัฒนาอัตลักษณ์ทางด้านภาษาของกลุ่มของตนเองไว้ จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขกฎหมายและนโยบายเพื่อให้ส่งเสริมภาษาต่าง ๆ ให้ยังคงมีการใช้ออกมาเพื่อสนับสนุนให้ความหลากหลายทางภาษาและสังคมพหุภาษายังคงอยู่

เราในฐานะผู้เข้าร่วมการประชุม Salzburg Global Seminar ในประเด็น “จุดเริ่มต้นของความคิดสำหรับบุคคลที่มีความสามารถ: การเรียนรู้ภาษาและการบูรณาการในโลกยุคโลกาภิวัตน์ (December 12 -17 2017: salzburgglobal.org/go/586) ขอเรียกร้องให้มียุทธศาสตร์ที่จะส่งเสริมคุณค่าและยกระดับความเป็นพหุภาษาและสิทธิทางภาษา

“แถลงการณ์แห่งเมืองซาล์ซบูร์กต่อประชาคมโลกภายใต้บริบทพหุภาษา”ฉบับนี้ จะได้รับการเผยแพร่โดยรายงานของหน่วยงานต่างและเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนี้ ตลอดปี 2018

เราทุกคนอาศัยอยู่บนโลกที่ประกอบด้วย

- ประเทศสมาชิกสหประชาชาติทั้งหมด 193 ประเทศ และประชากรส่วนใหญ่อยู่ภายใต้บริบทพหุภาษา
- มีภาษาพูดจำนวน 7097 ภาษากระจายอยู่ทุกประเทศทั่วโลก*
- มีภาษาจำนวน 2464 ภาษาที่อยู่ในภาวะวิกฤตเสี่ยงต่อการสูญ
- มีเพียงแค่ 23 ภาษาเท่านั้นที่ครั้งหนึ่งของประชากรโลกพูดเป็นภาษาแม่
- 40% ของประชากรโลกไม่สามารถเข้าถึงระบบการศึกษาโดยใช้ภาษาแม่ของตนเอง
- เด็กและผู้ใหญ่กว่า 617 ล้านคนไม่สามารถอ่านออกเขียนได้
- มีผู้อพยพจากนานาชาติประเทศทั่วโลกรวมทั้งสิ้น 244 ล้านคน ซึ่งเมื่อนำจำนวนดังกล่าวมาเปรียบเทียบกับว่ามีจำนวนประชากรเทียบเท่ากับประเทศที่มีประชากรมากที่สุดลำดับที่ 5 ของโลก

ประชาคมโลกล้วนอยู่ภายใต้บริบทพหุภาษาเช่นเดียวกัน แต่ระบบการศึกษา เศรษฐกิจ และการจัดการภาครัฐส่งผลให้ประชากรหลายล้านคนไม่สามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ และสิทธิด้วยเงื่อนไขด้านภาษา พวกเราทุกคนในฐานะประชาคมโลกต้องร่วมมือกันแก้ไขข้อจำกัดดังกล่าวและก้าวข้ามผ่านกำแพงภาษาที่มีอยู่ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ที่ประเทศสมาชิกทั้งหมด 193 ประเทศ ได้ให้การรับรองเพื่อนำไปสู่ “การขจัดปัญหาความยากจน ปกป้องโลก และสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้กับประชากรทุกคนบนโลกใบนี้” เพียงเริ่มต้นที่นโยบายภาษาและการศึกษาที่เข้มแข็งและเป็นธรรมกับทุกคน ซึ่งเปรียบเสมือนกับรากฐานสำหรับทุกคนที่จะเดินไปพร้อมกัน

หลักการ

- การมีภาวะพหุภาษาแสดงให้เห็นถึงการใช้หลายภาษาในสังคมหรือกลุ่มชน ภาวะหลายภาษาอาจมีการให้ความหมายได้ต่าง ๆ กัน ตามแต่จะใช้กับบุคคล ชุมชน หรือองค์กรนานาชาติ (การสอนที่ใช้ภาษาต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน และยังหมายถึงการติดต่อสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการที่หลอมรวมก่อให้เกิดชุมชนพหุภาษา)
- ความสามารถในการรู้หลายภาษา หมายถึงองค์ความรู้ในภาษาต่าง ๆ ที่แต่ละบุคคลได้สั่งสมมา
- ความหลากหลายทางภาษาและการใช้ภาษาหลายภาษา เป็นทรัพยากรที่มีค่าของมนุษย์ที่นำไปสู่การขยายองค์ความรู้ด้านสังคม การศึกษา และโอกาสทางเศรษฐกิจ
- ภาวะพหุภาษา ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และความเข้าใจข้ามวัฒนธรรม นอกเหนือจากนั้นยังช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตและความสุขในครอบครัว

นโยบายภาษาช่วยส่งเสริมให้เกิดการสร้างมรดกทางสังคม พัฒนาผลลัพธ์ทางการศึกษา และช่วยส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การศึกษาที่อนุญาตให้เพิ่มภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอนหรือการศึกษาแบบพหุภาษา จะช่วยให้ชุมชนยังคงรักษาภาษาที่เป็นอัตลักษณ์ ความรู้ และความเชื่อของตนเองไว้ และยังมีโอกาสในการเรียนรู้ภาษาใหม่จากบุคคลอื่น ๆ กิจกรรมสังสรรค์ วัฒนธรรม และเป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจ นโยบายพหุภาษาช่วยส่งเสริมทรัพยากรอันสำคัญด้านความหลากหลายทางภาษา และยังช่วยขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงของโลก เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองให้ดียิ่งขึ้น

เราอยากกระตุ้นให้ทุกภาคส่วน องค์กร สถาบัน และหน่วยงานรัฐบาลต่าง ๆ นำแนวความคิดทางภาษาไปปรับใช้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและเฉลิมฉลองความหลากหลายทางภาษาของโลกใบนี้ เราอยากให้ทุกภาคส่วน ร่วมมือกันจัดการเหยียดภาษา และช่วยพัฒนานโยบายภาษาที่ส่งเสริมภาวะพหุภาษาให้ขับเคลื่อนต่อไป

ข้อเสนอแนะต่อการจัดทำนโยบายภาษา

นโยบายภาษาที่ประสบความสำเร็จต้องประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากชุมชน จัดทำหลักการเหตุผล และการร่วมตัดสินใจให้มีความชัดเจน

- จัดทำเป้าหมายที่มีความชัดเจนและมีความเป็นไปได้
- ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำนโยบายทุกขั้นตอน โดยเน้นบทบาทของครูผู้สอนให้ชัดเจน
- การจัดทำนโยบายต้องเริ่มจากนโยบายระดับก่อนเข้าเรียนจนถึงหลังจบการศึกษา การศึกษาอนุรักษ และการศึกษาตลอดชีวิต
- เน้นความต้องการและคุณค่าของภาษาในทุกด้าน เช่น การอ้างภาษา การเรียนการสอนโดยใช้ภาษาแม่ของชุมชนเป็นฐาน เป็นต้น
- ใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยทางการศึกษาและพหุปัญญาที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาแม่
- กำหนดและควบคุมศักยภาพด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร
- ทำให้แน่ใจว่ามีทรัพยากรที่พอเพียงต่อการดำเนินการนโยบาย
- สอดส่องดูแลและประเมินวัตถุประสงค์และการดำเนินการของนโยบายอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะต่อการจัดการศึกษา

นโยบายภาษาแบบเต็มรูปต้องครอบคลุมด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการศึกษา ดังนั้นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตด้านภาษาจำเป็นต้องอย่างยิ่งต่อสังคมเพื่อสร้างความยั่งยืนและยังประโยชน์ให้แก่ความเป็นพหุภาษา นโยบายด้านการศึกษา ทักษะ และแรงงานควรช่วยส่งเสริมและให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาของทุกคน ในขณะเดียวกันต้องช่วยส่งเสริมให้คนมีทัศนคติที่ดีต่อความหลากหลายทางภาษา เด็กและผู้ใหญ่ควรได้รับโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถขยายความสามารถด้านภาษาของพวกเขาไปตลอดชีวิต

กระบวนการที่คนใหม่ทางด้านการศึกษาจำเป็นต้องรวบรวมระบบความรู้ทั้งแบบดั้งเดิมและแบบปัจจุบันโดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ได้อย่างเหมาะสม การเรียนรู้ภาษาจะได้ผลอย่างดีไม่จำเป็นต้องอยู่ในระบบโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ยังสามารถอยู่บนท้องถนน บ้าน ระบบเครือข่ายทางสังคม สภาวะแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และการให้ความช่วยเหลือผู้อพยพ ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นยังช่วยให้คนมีความรู้สึกที่ดีต่อภาษาอีกด้วย

ข้อเสนอแนะต่อการแปลและการล่าม

การแปลและการล่ามคือเครื่องมือหรือกลไกในการส่งต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลในสังคมพหุภาษา ดังนั้นจึงควรจัดสรรทรัพยากรด้านการแปลและการล่ามที่มีประสิทธิภาพให้เพียงพอทั้งในด้านสาธารณสุข การศึกษา เศรษฐกิจ และกฎหมาย

การลงมือปฏิบัติ

นักวิจัย ครู นักพัฒนาสังคม องค์กรทางสังคมและองค์กรภาคเอกชน สื่อมวลชนด้านวัฒนธรรม เจ้าหน้าที่ภาครัฐ หน่วยงานภาครัฐกิจ หน่วยงานภาคประชาสังคม มูลนิธิ และกองทุนต่าง ๆ คือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญในการช่วยผลักดันการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวให้เกิดขึ้น

- การพัฒนานโยบายภาษา การนำไปปฏิบัติใช้และเทคโนโลยีที่เอื้อให้เกิดความมั่นคง ความเชื่อมโยง และพลวัตทางสังคมกับทัศนคติเชิงบวกต่อภาวะพหุภาษาและการใช้ภาษาหลายภาษา
- การสนับสนุนและส่งเสริมอย่างจริงจังด้านสิทธิทางภาษา ความหลากหลาย และความเป็นพลเมือง ทั้งในแง่ของกฎหมายและการสื่อสารต่อสังคมให้รับทราบ
- การเหยียดภาษา การคุกคามภาษา ความไม่เสมอภาค และความไม่เท่าเทียมกันด้านภาษาต้องขจัดให้หมดไป
- การสร้างการยอมรับและการตระหนักต้องทำให้เกิดขึ้นจริง ว่าชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพ และผู้ลี้ภัยคือทุนทางภาษาที่มีคุณค่าสำหรับเราทุกคนต้องปกป้องไว้สำหรับคนยุคปัจจุบันและเยาวชนรุ่นต่อไป

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละฝ่ายมีแนวทางและวิถีในแบบเฉพาะของตนที่เหมาะสมในการสนับสนุนสังคมพหุภาษา การขับเคลื่อนสังคมพหุภาษา ความยุติธรรมในสังคม และการมีส่วนร่วมของประชาชน ในขณะเดียวกันทุกคนยังมีส่วนร่วมในการปกป้องและเฝ้าระวังทรัพยากรทางความรู้และวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าในสังคมพหุภาษาให้ยังคงอยู่ไปจนถึงเยาวชนรุ่นต่อ ๆ ไป

* You can find references for all statistics online: education.salzburgglobal.org/statements